

EXPRESS

ILUSTROWANY

ROK I | Łódź, Niedziela, 10 lutego 1946 roku | Nr 25

Ostatnia reduta faszyzmu

Hiszpania gen. Franco nie została przyjęta do Organizacji Narodów Zjednoczonych

LONDYN. Na posiedzeniu Generalnego Zgromadzenia ONZ dyskutowano nad wnioskiem Panamy, wypowiadającym się przeciwko przyjęciu Hiszpanii w poczet Narodów Zjednoczonych. Wniosek uzasadniał dr Roberto Jimenez, przewodniczący delegacji panamskiej, który powołując się na uchwały konferencji w San Francisco i konferencji w Poczdamie, wezwał do zerwania wszelkich stosunków z Hiszpanią generała Franco. Przewodniczący delegacji francuskiej, minister Georges Bidault poparł rezolucję Panamy. Delegat Czechosłowacji, Ivan Duchacek oświadczył, iż reżim gen. Franco został stworzony przez przestępców wojennych, Hitlera i Mussoliniego. Hiszpania stała się ogniskiem laboratorium dla wojny niemieckiej.

Delegat Meksyku dr Roberto Cordova poparł całkowicie rezolucję delegacji panamskiej i oznajmił, że według jego zdania, republikański rząd hiszpański powinien mieć prawo zabierania głosu na zgromadzeniu. Delegat Urugwaju oświadczył, że jest rzeczą niemożliwą, nie poprzeć rezolucji delegacji panamskiej, jeśli się chce być w zgodzie z demokratycznymi zasadami ONZ. Delegat Norwegii, dr Erik Colban oświadczył, iż naród norweski popiera republikańską Hiszpanię. Delegat Wenezueli dr Lamedo oświadczył, iż ma nadzieję, że demokratyczna Hiszpania zdobędzie sobie wkrótce należne jej miejsce w ONZ.

Delegat białoruski Kuźma Kisielew oświadczył m. in.: „Od pierwszego do ostatniego dnia wojny reżim gen. Franco pomagał naszym wrogom. Hiszpańskie porty były używane przez niemieckie łodzie podwodne, dokonujące operacji wojennych na

Morzu Śródziemnym i pamiętamy jeszcze dobrze Błękitną Dywizję, która wzięła udział w walkach na froncie wschodnim”.

Przemawiający w imieniu delegacji brytyjskiej min. Noel Backer powiedział m. in.: „Rząd mój wyraża nadzieję, iż niebawem nastąpią w Hiszpanii poważne zmiany. Mamy nadzieję, iż niedługo zob-

aczymy w Hiszpanii rząd, wybrany na zasadzie przepisów demokratycznych i zgodnie z pragnieniem Narodów Zjednoczonych”.

Wniosek Panamy poparła również delegacja jugosłowiańska. Wniosek delegacji panamskiej został przyjęty 45 głosami przy 2 wstrzymujących się od głosowania.

Szmugiel żywności do Rzeszy

rys. K. Gruss

— Naści, piekusi, smakołyki — za Oświęcim, Majdanek, Dachau

UJAWNINIENIA ZAPASÓW ŻYWNOCI w poszczególnych krajach domagać się będzie Wielka Brytania

LONDYN, (BBC). — W związku z gwałtownym kryzysem żywnościowym postanowiono, iż w przyszłym tygodniu będzie przedstawiony Walnemu Zgromadzeniu ONZ tekst rezolucji, proponowanej przez Wielką Brytanię w sprawie środków, mogących zapobiec grożącej katastrofie. Delegacje Stanów Zjednoczonych, Chin i Francji wyraziły już zapewnienie udzielenia poparcia tej rezolucji, delegacja rosyjska oczekuje w tej sprawie dyrektyw swego rządu.

Rezolucja brytyjska przewiduje cały system oszczędzania środków żywnościowych, zapasy własne poszczególnych państw i ich potrzeby mają być ujawnione.

Proponuje się również zwrócić się z apelem do wszelkich organizacji, które mo-

gą służyć informacjami w tej sprawie, aby w jak najkrótszym czasie przedstawiły dokładne dane o sytuacji żywnościowej w poszczególnych krajach.

Na posiedzeniu Walnego Zgromadzenia, poświęconym sprawie żywnościowej będzie również odczytane pismo prezydenta UNRRA — Lehmana.

Dziś wybory w ZSRR

Przemówienie Generalissimusa Stalina

Dziś 10 lutego odbywają się na terenie ZSRR wybory do Najwyższej Rady Związku. Z okazji tej Generalissimus Stalin wygłosił przemówienie analizujące drugą wojnę światową, jej przyczyny i skutki.

Druga wojna światowa przybrała charakter wojny antyfaszystowskiej o ponownie

wprowadzenie swobód demokratycznych. Na tym gruncie powstała koalicja państw niemieckich pokój.

W ogniu ciężkich prób Związek Radziecki zdał znakomicie egzamin i udowodnił w całej pełni swe zdolności życiowe wbrew przepowiadaniom niektórych polityków, powątpiewających o trwałości radzieckiego ustroju społecznego.

Likwidacja band

grasujących na obozach

ŚLUPSK. Komenda powiatowa Milicji Obywatelskiej w Słupsku zlikwidowała bandę Orszaka, składającą się z 8 osób, która dokonywała napadów na pociągi, na trasie Słupsk—Lębork.

SZCZECIN. Dzięki energicznej akcji Milicji Obywatelskiej z posterunku Golanice pow. Myśliborz (Pomorze Zachodnie), zlikwidowana została niebezpieczna banda rabunkowa, złożona z 7 osób.

Mgr. ADAM GINSBERT
Dyrektor Zarządu Miejskiego w Łodzi

Francja interweniuje w obronie antyfaszysty hiszpańskiego

LONDYN, (BBC). — Z Paryża donoszą, że rząd francuski polecił swemu ambasadorowi w Madrycie interweniować w sprawie młodego antyfaszysty Cristino Garcia, skazanego na śmierć i przetrzymywanego obecnie w więzieniu.

Garcia uciekł w roku 1939 z Hiszpanii do Francji, gdzie walczył w szeregach ruchu oporu. Po skończonej wojnie powrócił do Hiszpanii, gdzie został natychmiast aresztowany i skazany na śmierć.

Nikt nie wie dokładnie co się dzieje w Indonezji. — Czy będzie wysłana komisja?

LONDYN. Agencja Reutersa donosi, że delegat ukraiński, dr Manuński stwierdził, iż ani brytyjski minister spraw zagranicznych Bevin, ani holenderski minister spraw zagranicznych Van Kleffens nie kwestionują, że istnieje konflikt w Indonezji. Nie zaprzeczają oni również, że dla stłumienia ruchu narodowego na Jawie użyto samolotów i czołgów oraz że zostały wprowadzone do akcji wojska japońskie.

Pogląd delegacji brytyjskiej i holenderskiej na tę sprawę różni się zasadniczo od poglądu delegacji ukraińskiej. Zadaniem wojsk sojuszniczych było rozbrojenie Japończyków i uwolnienie jeńców wojennych, których liczba według oficjalnych danych wynosiła 2.196 ludzi, i z których wszyscy byli wolni pod koniec września. Wojska sojusznicze miały uwolnić 200 tysięcy internowanych.

Wielka Brytania jednak używa nowoczesnej broni przeciwko ludności, która żąda dla siebie tylko podstawowych praw ludzkich. Dr Manuński proponuje wysłanie komisji ONZ, w celu zbadania sytuacji w Indonezji.

Przedstawiciel Wielkiej Brytanii min. Bevin oświadczył, że sprzeciwia się temu żądaniu, gdyż uważa je za mieszanie się do spraw wewnętrznych ziem holenderskich, co przyczyniłoby się do stworzenia bardzo groźnego precedensu.

Uchodźcy - zdrajcy winni być przymusowo odstawieni do ich kraju

LONDYN, (BBC). — Na ostatnim posiedzeniu komisji do spraw społeczno-humanitarnych rozpatrywano w dalszym ciągu sprawę uchodźców.

Delegacja radziecka wysunęła wniosek, że w wypadku gdy zachodzi podejrzenie, iż uchodźcy są quislingowcami lub zdrajcami, należy przymusowo odstać ich do kraju, z którego pochodzą. Delegacja radziecka postawiła również wniosek, w którym żąda zaprzestania propagandy, prowadzonej w obozach dla uchodźców przeciwko ich powrotowi do kraju.

Kredyt kanadyjski dla Chin

OTTAWA. (PAP). Minister skarbu w Kanadzie James Isley oświadczył, iż rząd kanadyjski otworzył Chłom kredyt w wysokości 60 milionów dolarów kanadyjskich.

CHLEBA NIE ZABRAKNIĘ

do nowych zbiorów. — Nadużycia piekarzy będą energicznie tępięne. — Świadczenia rzeczowe są podatkiem, a nie prezentem

Sytuacja żywnościowa jest obecnie zagadnieniem najważniejszym.

Czy grozi brak chleba?

Sytuacja żywnościowa nie przedstawia się najkorzystniej. Aby znaleźć przyczyny obecnego stanu musimy sięgnąć nieco wstecz.

Zasiewy w roku gospodarczym 1944 nie pokryły potrzeb konsumpcyjnych roku 1945-6. Niemcy, zdając sobie sprawę iż opuszczają Polskę, tendencyjnie nie obsiewali naszych terenów. Zasiewy dokonane w Polsce wyzwolonej na wiosnę 1945 r. nie zostały przeprowadzone dokładnie, z powodu braku koni, nawozów i narzędzi. Zachodnie rubieże były całkowicie podmienowane, rolnicy mieli więc pracę bądź niemożliwą, bądź bardzo utrudnioną.

Obecnie na terenie województwa łódzkiego znajduje się 250 ton żyta na przemiał. Tymczasem sama Łódź ma dzienne zapotrzebowanie na 120 ton mąki. Aby zaopatrzyć ludność Łodzi trzeba zgromadzić 6 milionów kg. żywności na miesiąc.

Trudności aprowizacyjne są systematycznie pokonywane przez rząd i zostaną całkowicie usunięte w niedługim czasie. W każdym razie, według oświadczenia min. Sztachelskiego, w tej chwili w żadnym wypadku nie powinno brakować chleba. „Ludność robotnicza Łodzi ma zabezpieczony był aż do nowych zbiorów!” — powiedział minister.

Ale całe społeczeństwo musi brać czynny udział w walce z trudnościami. Tymczasem, bardzo często napotyka się na niezrozumienie wagi zagadnienia. Wielu piekarzy traktuje sprawę wypieku

z punktu widzenia zysków osobistych a nie państwowego i społecznego. Jeżeli nadużycia będą się powtarzały Wydział Aprowizacji i Handlu w Łodzi wydeleguje swoich kontrolerów do wszystkich piekarni łódzkich.

Jednocześnie rolnicy muszą zrozumieć że świadczenia rzeczowe są częścią składową podatku, a nie darem na rzecz państwa. Muszą zrozumieć, że od ich postawy w dużej mierze zależy poprawa

sytuacji żywnościowej. Zdarzają się wypadki, że niektóre czynniki powiatowe tendencyjnie utrudniają dowóz świadczeń rzeczowych do miasta. Takie stanowisko będzie napiętnowane, jako sabotaż!

Pełne zrozumienie społeczeństwa w tej sprawie, szerokie współdziałanie z władzami w tępieniu nadużyć pozwoli nam wszystkim na odcinku aprowizacyjnym wyjść obronną ręką z przejściowych trudności.

H. K.

Akta niemieckie świadczyły, że

Rassalska była i jest Polką

Sąd uznał, że, przyjmując „volksliste”, działała obłudnie w stosunku do... Niemców!

W dniu wczorajszym Sąd Grodzki w Łodzi rozpoznawał ciekawą sprawę rehabilitacyjną Almy Rassalskiej, zamieszkałej w Łodzi, ul. Nawrot 38. Nazwisko jej związane jest ze znaną w Łodzi fabryką przemysłu powroźniczego przy ulicy Napiórkowskiego 12. W fabryce tej, wiemy, wybuchł w czasie wojny olbrzymi pożar, spowodowany akcją sabotażową.

Alma Rassalska podpisała „volksliste” w 1940 r., działała przy tym — jak zeznała, pod przymusem. Przymus ten wykazany został przez przewód następująco:

Mąż petentki, członek Związku Zachodniego miał już przed wojną wśród łódzkich Niemców opinię „Deutschenhas-

sera”. Bezpośrednio przed wojną w fabryce odbyło się zebranie robotników, na którym domagano się z władzą Rassalskiego usunięcia z fabryki wszystkich Niemców — pracowników, jak również współników Rassalskiego — Millera i Dresslera. „Nie będziemy pracować dla Niemców — głosiła rezolucja.

W związku z tym już w 1939 r. musiał Rassalski uciekać z Łodzi, konspiracyjnie w Warszawie. Syn petentki, Henryk, który w domu otrzymał wychowanie czysto polskie, brał udział w obronie Warszawy, gdzie był ranny.

Po powrocie do Łodzi, zapadł ciężko na zdrowiu, chorując na zapalenie płuc. Je-

Dokąd dziś pójdziemy?

TEATR W. P.

Codziennie o godz. 18.45 Wesele Figara Beaumarchais. Dziś o godz. 15 Ostrożnie, święto malowanej Fauchois z Woszczerowiczem w roli głównej.

TEATR „SYRENA” TRAUGUTTA I

Dziś 2 przedstawienia komedii płora Jerzego Jurandota z muzyką Pawła Aslanowicza pt. „Płecy” pocz. przedst. o godz. 16 i 19.15.

OSTATNI DZIEŃ

Teatr „Gong” gra ostatni dzień wesołego „Rendez-vous” z Walterem na czele. W środę odłożona premiera „Złoty Sidel”.

ŁÓDZKIE COLOSSEUM

Komfortowy Nowoczesny Teatr Rozmaitości Koperska 16, tel. 174-75

Prezentuje międzynarodowe atrakcje Estrady, Baletu, Cyrku, Variete Musicahu. Początek codziennie o 19.15 w niedzielę i święta 2 przedstawienia 16.15 i 19.15.

Dobre rady „Expressu Ilustrowanego”

Odpowiadamy na listy naszych Czytelników

P. Irena W.

„Poznaliśmy się — pisze nam Pani — w łecie, podczas wakacji. Pochwalił się od razu, od pierwszego wejrzenia. Byłam tak szczęśliwa, że aż mi się wydawało niemożliwością, by tu na ziemi można było osiągnąć taką pełnię szczęścia!”

Chodziliście na piękne spacery, kąpaliście się w rzece, „plawiliście się w poezji” — jak to Pani określa. Po powrocie do Łodzi — miłość wasza trwała dalej. Bywał u Pani w domu, chodziliście do kina, on napomynał nawet o małżeństwie.

Potem wyjechał — rzekomo na dwa tygodnie do rodziców, do Lublina. Czekała Pani i tęskniła. Minęły dwa tygodnie, miesiąc... Nie wracał i nie pisał. Napisała Pani wreszcie do niego pierwsza — list pozostał bez odpowiedzi. Rozpaczła Pani, przypuszczając, że zdarzył mu

się jakiś wypadek, płakała Pani po nocach, opuściła się Pani w pracy. Każdego wieczoru nasłuchiwała Pani, czy nie usłyszy Pani tak dobrze znanych kroków...

Aż pewnego dnia ujrzała go Pani nagle na platformie przejeżdżającego tramwaju. Pobiegnęła Pani do domu, przekonana, że przyjdzie... Nie przyszedł. W parę dni potem spotkała go Pani na ulicy. Ukłonił się zdawkowo i minął Panią. A Pani nie miała odwagi podejść do niego pierwsza i prosić o wyjaśnienia.

Co robić? — pyta się Pani. Czy napisać raz jeszcze? Czy starać się z nim spotkać? Nie może Pani zrozumieć, co się stało, skąd ta nagła, tak krzywdząca Panią zmiana. „A ja go ciągle tak kocham” — pisze Pani.

Panno Irenko! Niech Pani nie pisze, niech Pani nie szuka spotkań, które prócz jeszcze większego bólu — nie dobrego przyniesie Pani nie mogą. Jest Pani jeszcze bardzo młoda, bardzo romantyczna i dlatego nie mieści się Pani w głowie, by serce ludzkie, serce Pani Jurka mogło być takie zmienne. Widzi Pani, jemu się może tylko zdawało, że Panią kocha. Wywołana ta „niby miłość” była nastrojeniem chwil wakacyjnych, pięknym przyrodą — nie wytrzymała jednak próby rozłąki. I za to niech go Pani nie wini. Wina jego tkwi nie w tym, że się pomylił tylko, że Pani tego otwarcie i szczerze nie powiedziała, czy napisał.

Nie czekałaby Pani, nie łudziła się na próżno. Ale tak już jest, niestety, w życiu, że kiedy w sporcie naprzykład obowiązuje zasada uczciwej gry, t. zw. po angielsku „fair play” — to w miłości mało który człowiek przestrzega choćby elementarnych zasad ludzkiej uczciwości i nie zostaje mimo to zdyskwalifikowany.

Niech Pani zapomni o Jurku. Nie wart Pani też. Ma Pani pracę, którą tak Pani lubi i która pozwoli Pani odzyskać rów-

nowagę. A „Jurek” niech będzie tylko miłym epizodem wakacyjnych dni — niech Pani nie dopuści do tego, by piękno tego wspomnienia zatrute zostało gorczą i żalem. Była Pani przez kilka miesięcy bardzo szczęśliwa — szczęście wprawdzie minęło — ale... tyle jeszcze innych promiennych dni ma Pani przed sobą.

P. Franciszka H — ska ze Zgierskiej.

Ma Pani dwoje małych dzieci i cały czas zajęta jest Panu w domu. Ma prowadzić sklep. Do pomocy ma ekspedientkę. Młoda i ładna. Niedawno dowiedziała się Pani, że, po zamknięciu sklepu, ma Pani często bywa z ową panną Zosią w cukierni. Gdy zapytała go Pani wprost, czy to prawda, odpowiedział, że owszem, chodzi do cukierni, bo omawia tam z panną Zosią sprawy handlowe. „Awantury, jakie robię z tego powodu memu mężowi nie pomagają” — skarży nam się Pani i pyta, co robić?

Przed wszystkim nie robić awantur, bo nie Pani nimi nie wskóra — przeciwnie, mąż będzie coraz bardziej unikał do domu. Musi Pani zachować całkowitą spokój, jakkolwiek bowiem nie należy do przyjemności świadomość, że mąż bywa w lokalach z inną kobietą, tem niemniej, gdy ktoś ma naprawdę „nieczyste zamiary” wybiera na ich zrealizowanie w każdym razie nie cukiernię. Niech Pani postara się namówić męża, by raczej z panną Zosią przychodził do domu omawiać sklepowe sprawy. A Pani ze swej strony powinna postarać się znaleźć w ciągu dnia, czy choćby wieczorem chwilę wolnego czasu, by iść z mężem do kina, czy cukierni, skoro tak to lubi. Niech Pani pamięta, że jest Pani nie tylko matką, ale i żoną. Czy nie ma Pani matki, teściowej, czy jakiejś odpowiedniej starszej osoby, która mogła od czasu do czasu wywręczyć Panią w domu? I niech Pani zawsze pamięta, że dobrocią i łagodnością wiele więcej można w życiu osiągnąć, niż awanturami.

dnocześnie do Łodzi nadeszły wiadomości, że Miller, mieszkający w tym czasie w Warszawie, doniósł do gestapo w Łodzi o antyniemieckim nastawieniu całej rodziny Rassalskich. Matka Henryka, o którym zameldowano władzom niemieckim, że w czasie obrony Warszawy zastrzelił przychwyconą na szpiegostwie Niemkę — powiadomiła o tym syna. Wytworzyła się sytuacja tragiczna. Syn, który nie mógł uciekać z Łodzi, będąc przywiązany do łódzkiej, w związku z zapaleniem płuc, — spodziewał się lada chwila aresztowania i wyroku skazującego na śmierć, za stwierdzone wykroczenia przeciwko Niemcom. W tych okolicznościach matka podpisała „volksliste”.

Wszystkie te momenty wyglądały początkowo na sprytnie skombinowaną obronę petentki. Tymczasem...

Oto przedstawiciel oskarżenia publicznego złożył Sądowi akta niemieckie, dotyczące sprawy, które zachowały się do tego czasu. Ku wielkiemu zdumieniu obecnych na sali, w aktach tych były wszystkie dowody polskiej odrębności narodowej Rassalskiej.

Okazało się, że zarówno Dresslerowie jak i Millerowie, chcąc jak najszybciej „wykończyć” niewygodnych współników — Rassalskich — wysłali do gestapo list za listem, oskarżając polską rodzinę o wszystko „najgorsze”:

„...że dom jest czysto polski, a dzieci nie umieją słowa po niemiecku... że syn Henryk w Warszawie zastrzelił Niemkę, posiadając ją o szpiegostwo... że stary Rassalski — to zaciekle wróg Niemców jeszcze z przed wojny...”

Obrona w związku z tym niezbitym materiałem udowodniającym polskość Rassalskich — rzekła się niemal wszystkich świadków, odwoadowskich.

Przymus — działania wyższej konieczności, został o tyle udowodniony, że Rassalskiej w wymienionych okolicznościach nie pozostało nic innego, jak zastosować spryt i obłudę wobec Niemców, tym bardziej, że wśród motywów nie można było się dopatrzyć cech materialnych, gdyż fabryka i tak nie należała do niej, i przez szereg lat wojny była zarządzana komisarycznie.

Poza tym doniosłe znaczenie dla decyzji Sądu miał fakt, że Rassalski, którego istnienie było bardzo nie wygodne dla spółników Dresslera i Millera, został w Warszawie 1944 r. podstępnie zamordowany.

Z zeznań świadków wynikało, że to właśnie zacieklej spółnicy „wykończyli” Rassalskiego, o czym nie ośmiękali w pewnym gronie chwalić się z nieukrywaną radością: „No, teraz już mamy spokój”.

Sąd zrehabilitował Alnę Rassalską, uważając że niezależnie od stwierdzonej polskiej odrębności narodowej, rodzina poniosła dostatecznie wielkie ofiary dla Państwa Polskiego, by uwspółwiednić działania Rassalskiej, wynikające z pobudek wyższej konieczności.

F. B.

Kina

„Polonia” (ul. Piotrkowska 67) „Też” (ul. Piotrkowska 108) — „Jeden z naszych samolotów zaczyna...” „Wiosna” (ul. Przejazd 1) „Adria” (ul. Marsz. Stalina 2) — „Francja wyzwolona”, „Bałtyk” (ul. Narutowicza 20) „Gdynia” (ul. Przejazd 2) „Kurhan Małachowski” „Stylowy” (ul. Kilińskiego 123) — „Pietro wyżej”, „Włóknarz” (Zawadzka 16) „Hel” (ul. Legionów 2-4) — Film produkcji polskiej „Przez łzy do szczęścia” „Robotnik” ul. Kilińskiego 178) — Wesoły program „Tatry” (ul. Sienkiewicza 40) — „Przedwiośnie” (ul. Zeromskiego 74-76) — „Jadzia”, „Rekord” „Wesoły program”, „Muza” (Ruda Pabianicka) „Czekaj na mnie”, „Zachęta” — „Jej pierwszy bal”, „Bałka” (Franciszkańska 31) „Ona broni Ojczyznę” „Wolność” (ul. Napiórkowskiego 16) — „Wacusi”, „Roma” (ul. Rzgowska 84) „Cztery serca”

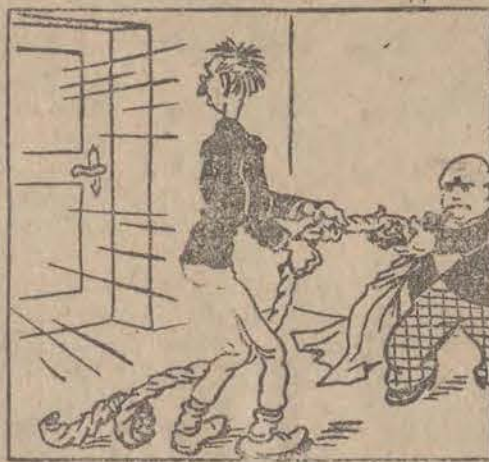
Dyżury aptek

Danieleckiego — Piotrkowska 127.
Załazczkiewicza — Zielony Rynek 37.
Gorzycyckiego — Przejazd 59.
Karlina — Piłsudskiego 54.
Antoniewicz — Szosa Pabianicka 50.
Steckla — Limanowskiego 37.

WICEK I WACEK (w czasie okupacji)

GESTAPOWIEC: — Tutaj Gestapo! Otwieraj, bo drzwi wytłumiliśmy! —
— WACEK: — Proszę się nie kłopotować!

— WACEK: — Wala w drzwi butami... Myślę, że czas na ewakuację... —
— WICEK: — Tylko strachy sznurki!..

— WICEK: — No, złaż że, ichórzku marny, bo cie ścigniel... —
— WACEK: — Rax kozie śmierci! Ide!

— WICEK: — Czolem, obywatelko! Korzystamy z przejęcia, bo klucz nawadli —
— WACEK: — Najmocniejsze parioni!

16-letnie żony i matki

proszą sąd o zezwolenie na... ślub ze swoimi młodocianymi narzeczonymi. — Podczas okupacji uległo rozbiciu wiele rodzin. — W niewolniczej pracy u „bauera”. — Jakie są ich przestępstwa i jaka może być kara?

Naiwne „przestępstwa” powojennej młodzieży

Niedorośła jeszcze dziewczynka o twarzy, na której daremnie można by szukać śladów radosnej młodości — przyniosła na ulicę Trębacką 18 własnoręcznie napisane podanie, które poparła następującym przemówieniem:

Proszę o zezwolenie na ślub

— Jestem Janina Forys. Mam lat 17 i proszę o zezwolenie na ślub z Kazimierzem Jędrzejewskim. Jestem słaba i pracować nie mogę, ojciec miał zarabiać 200 złotych tygodniowo, a w domu jest nas kilkero do wyżywienia — chcę wyjść za Kazika. On jest szwaczem i dużo zarabia, a jak się pobierzemy — pomożemy sobie i ojcu i matce...

Rzecz się dzieje w Sądzie dla Nieletnich, który może zezwolić na ślub gdy jedna ze stron nie ma jeszcze 18 lat.

Przewodnicząca Sądu, który obok innych spraw załatwia również i te — wysłucha dziewczynki, odłoży podanie i każe poczekać. Od „reki” tego się nie załatwi. Trzeba wezwać rodziców dziewczynki i jej narzeczonego, ja sama i dopiero wtedy, gdy się okaże, że Kazik Jędrzejewski istotnie przez małżeństwo z Janką Forys może ją i jej rodzinę wyprowadzić z nędzy — zezwolona udzieli.

Albo Władysława L. W sierpniu r. będzie miała dopiero 16 lat, a tymczasem jest w ciąży. Życie przecież wyprzedza moralność mieszczańska. Władzia oczekuje dziecka. On zaś — sprawca — chce się z nią ożenić. Władzia złożyła podanie i, jak jej pozwoli Sąd na ślub pójdą do Urzędu Stanu Cywilnego i „wstyd” będzie mniejszy. Zresztą po 6-letniej wojnie życie się obnażyło i „wstyd” je już nie osłania.

Inna zaś sprawa Halinki Błaszczak z Rudy Pabianickiej. Jest tak młoda, że lepiej powiedzieć, że jest kilkunastoletnia. Jest pilna, chodzi do gimnazjum, a rodzice są tak biedni, że jej dalsza nauka jest pod znakiem zapytania. Co innego jej chłopiec — pracuje w elektrowni, jest zdolny i obrotny i zarabia nie tylko w elektrowni, wieczorami „dorabia” w domu. Halinka napisała w podaniu, że jej narzeczony pomoże jej rodzicom, by nie umarli z głodu. Czy można wierzyć dziecku, które w tych okolicznościach chce wyjść za męża? Sąd sprawę zhadza i jeśli to będzie korzystne dla Haliny B. i społeczeństwa — napewno zezwoli na małżeństwo.

Wojna oderwała dzieci od domu i rzuciła w świat pełen nie tylko dziwów, ale i w świat zła i ciężkiej mordęgi w Niemczech. Wzrastać trzeba było samemu, trudno było co drugi dzień pisać do domu i pytać matkę, co robić, gdy „on” ja

co wieczór całuje, gdy „chodzi” z nią i że śpią w jednej izbie u „bauera”.

Młodzież podczas wojny

Młodość szybko okrzepła wśród obcych, a na tej obczyźnie tak dobrze jest znaleźć kogoś, kto mówi po polsku, kto jest „swój”. Z tych fragmentów życia, jakie zawarte są w kartotece Sądu dla Nieletnich wyglądają jasno skutki rozbicia rodziny, skutki sam na sam z brutalną rzeczywistością — widać, że wiele młodych dziewcząt — nieledwie dzieci — już się „kochają”, mieszkało razem z chłopcami niewiele starszymi.

A teraz — tu i ówdzie miłość poparta jest owocem, miłość, która w wielu wypadkach jest przecież taką dziecinną polityką faktów dokonanych.

Wiele „par” po powrocie z Reichu mieszka nadal razem, niektórzy tylko zwrócili się do Sądu o pozwolenie na ślub — trzeba przecież zło przeszłości osłonić prawem.

Ale zło lat wojny to nie tylko „małżeństwa z konieczności” — to również wzrost przestępczości u nieletnich.

O zakład prewencyjny

Sprawy karne, jakich powojenne życie dostarcza sądowi przy Trębackiej, są zaledwie nikłym procentem tego, co jest

Napady rabunkowe w Piotrkowie były dziełem bandy z pod znaku NSZ. — Zlikwidowano ją

W okolicach Piotrkowa od pewnego czasu powtarzały się napady rabunkowe na ludność miejscową, dokonywane przez 3-4 osobników, których rysopis zgodnie się powtarzał.

Ostatnio ci sami osobnicy napadli z bronią w rękę na Sorasa Stanisława, zam. w Częstochowie. Zrabowali oni 5000 złotych oraz dużą ilość garderoby i materiałów wartości kilkunastu tysięcy. Wychojąc, bandyci zostawili pokwitowanie, podpisane przez niejakiego Zenona, że rzeczy te rekwirują dla NSZ.

Stało się to doskonałym śladem dla

rzeczywistością. — Milicja — mówią w sądzie, nie jest jeszcze wyszkolona na odcinku walki z przestępczością nieletnich. Milicjant przyłapie na gorącym uczynku kradzieży małego chłopca — „wsypie” mu po ojcowsku i puści. Chłopiec najczęściej przenosi się wtedy do innej dzielnicy i tam kradnie na nowo. A przecież trzeba by go już w pierwszym wypadku doprowadzić do izby zatrzymań dla nieletnich, przyprowadzić potem do Sądu i poddać badaniom.

Nieraz mały przestępca przestraszy się w Sądzie tak, że to mu wystarczy jako najsilniej działający zakaz.

— Tylko dlatego, że brak nam wyszkolonego aparatu — liczba spraw karanych w Sądzie dla Nieletnich jest niewielka — kilka razy mniejsza, niż przed wojną, a przecież teraz przestępczość wśród młodocianych warstwa straszliwie. — Poza tym — jak nam mówią — przydałby się zakład prewencyjny w którym młodociani byłiby pod obserwacją specjalnych kuratorów.

Teraz do sprawy zamyka się dzieci... w więzieniu, a wiemy, że nie ma nic gorszego, jak wpływ takiego miejsca odosobnienia na chłopca. Atmosfera krat i celi więziennej może uczynić więcej zła, niż dobra.

Zakład prewencyjny — to pilna po-

trzeba — w więzieniu dla dorosłych niektóre dzieci mogą się zatamować zupełnie i byłoby wielką stratą dla państwa, gdyby się ich nie dało przywrócić społeczeństwu.

Tu na Trębackiej 18 można użyczyć całą procesję naiwnych „przestępstw” — sprawcy — chłopcy i dziewczęta kilkunastoletni — niewykolejeni jeszcze, a już na złej drodze.

Ich przestępstwa

Taki 16-letni Janek P. Poprosił kolegę, by mu dał się przejechać na rowerze. Kolega mu pozwolił, Janek wsiadł, ale już nie wrócił. Pojechał w inny koniec miasta i rower sprzedał.

Albo 15-letni Wiesław N. Powędrował do zakładu poprawczego w Czekwicy pod Poznaniem za to, że powracającej z Niemiec Alceji Siatkowskiej wziął różne rzeczy i sprzedał za 20 tysięcy złotych. To chyba „as”. Wywiad przeprowadzony przez kuratora, stwierdził, że „dom” ma najlepszą opinię — rodzice żyją w zgodzie, mieszkanie czyste i przytulne. Odzież więc przyczyna? Chyba tylko niezdrowy wpływ czasu wojny.

Ala najciekawszy wypadek naszych dni powojennych — to 16-letnia Maria C. „Występowała” pod kilkoma pseudonimami, w Łodzi szukała jej trzy komisariaty milicji, ukradła tu, „wzięła” tam, w Sosnowcu wynajęła w hotelu apartament i zamieszkała pod nowym nazwiskiem. Zwrócono wreszcie na nią uwagę 16-letnie dziecko płaci 300 złotych dziennie za hotel, ślad więc czerpie na to pieniądze? Zatrzymała ją milicja sosnowiecka pod zarzutem kradzieży i uprawiania męzstwa. Zeznania podpisała znowy tym nazwiskiem, podając, że jest studentką medycyny w Łodzi, wykształceń: 8 klas gimnazjum i klasa liceum (cóż to za non sens!). Podpisała się „Zatycka” i nie zdarnie, że nie potrzeba było lepszych dowodów kłamstw młodej dziewczyny.

Dziwna rzecz: choć użycia, błażczenia i lekkiego życia była, tu w tak wielkim kontraście z sytuacją w domu — matka, wdowa, chora na płuća, nie ma nawet koszuli na sobie — taka bieda i gdy córka za kradzione pieniądze bawiła się w Sosnowcu, matka nie miała dostojnie co jeść.

Maria C. czeka na sprawę w więzieniu, bo chora matka nie mogła podpisać oświadczenia, że dopilnuje córki w domu. Sama ledwo chodzi.

Nie można wymagać, by życie było bardziej jaskrawe i bogatsze swą egzą.

Najbardziej skuteczne i celowe jest ogłaszanie się w „EXPRESIE ILUSTROWANYM”

SPORT

Dziś walczą: Warszawa — Łódź Warszawiacy nie rezygnują i są pełni dobrych nadziei

Musza: Patora — Kamiński.
Kogucia: Szatkowski — (Sobkowiak) — Czarnecki.
Piórkowa: Małecki — Mazur.
Lekka: Lukasiwicz — Kowalewski.
Półśrednia: Wiech — Olejnik.
Średnia: Kolczyński — Szczapiński.
Półciężka: Kupiec — Jaskóła.
Ciężka: Drabkowski — Niewadził.

Warszawiacy przybyli do Łodzi wozoraj i zamieszkali w hotelu Polonia. Spotykamy ich w YMCA, która stała się już tradycyjnym miejscem rendez-vous wszystkich sportowców.

Poznajemy starych znajomych — opiekunów drużyny. Jest Pastureczak, por. Neuding, Sucharda, trenerzy Straul i Wrzosek. Popularne twarze bokserów — oświeceniak Munio Małecki — który swą ambicją w walkach tyle przysparzał emocji na ringach warszawskich. Są stare lisy jak Lukasiwicz, Kupiec.

— Patora jest w dobrej formie, twierdzi trener warszawski, liczymy że może uda się mu zdobyć punkty.

A w ogóle warszawiacy są pełni optymizmu. Wcale nie mają zamiaru być „mniejszymi armatniami” dla Łoździan.

Liczymy się oczywiście z przegrana w

Najlepsza pływaczka Ameryki

Hollywood już poluje na nią jak na gwiazdę

Wielka gwiazda sportowa zaświeciła na horyzoncie amerykańskim. Jest nią młodzianka 18-letnia pływaczka z Kalifornii — Anna Curtiss. W 1944 r. Ameryka przyznała młodej miss najwyższe odznaczenie sportowe tak zw. „Trofeum Sullivan”. Przechodnia ta nagroda — przyznawana jest rok rocznie za najlepsze wyczyny sportowe zawodnikowi-amatorowi. Anna jest pierwszą kobietą, która zdobyła to największe odznaczenie sportowe.

Dotychczas zaszczytu zdobycia nagrody dostąpiły takie gwiazdy, jak Glen Morris, mistrz olimpijski, Cunningham — mistrz świata, Gregory Rice, tenisista Donald Budge i inni.

W ciągu roku 1944 Anna Curtiss zdobyła pięć mistrzostw amerykańskich oraz jedno biorąc udział w sztafecie. Oto jej wyniki: 800 m. przełynęła w 11 m. 8,6 sek., 100 m. 1 m. 9,5, 400 m. 5 m. 27, 1500 m. — 22 m. 13 s.

Młoda pływaczka studiuje w uniwersytecie kalifornijskim. Posiada ona niezwykły pływacki charakter i ładną buzię, która pobudza serca niemal całej Ameryki. Oczywiście zwrócił już na nią uwagę i Hollywood!

Potential filmowi rozpoczęli kuszenie nowej gwiazdy i proponują jej niezmiernie korzystne kontrakty.

Anna odmawia. Chce ona nadal pozostać amatorką i móc bić rekordy. Hollywood jest cierpliwy. Ludzie filmu mówią.

— Niech to dziecko nacieszy się triumfami, niech zdobywa nagrody, niech kolekcjonuje medale i puchary, ale przyjdzie czas, że się przesweli, a wówczas przyjdzie do nas zbierać dolary. Mamy czas — Anna Curtiss należy już do nas!

Hollywood zdobył swego czasu dla siebie wielkiego pływaka Johnny Weismullera — teraz chce mieć Weismullera w spódnicę.

K. G.

lekkiej i półśredniej, ale za to nasza jest waga średnia, a dwie ostatnie walki w półciężkiej i ciężkiej będą stały pod znakiem zapytania.

Poznajemy warszawskiego „Louisa” — Drabkowskiego.

Mimo osłabionego składu koszykarze poznańscy biją ŁKS

Poznańska drużyna koszykarzy przybyła do Łodzi w osłabionym składzie, bez Łojsa i Patrzykta, którzy na czas nie dostali urlopu. Poznańczycy jednak w dniu dzisiejszym wzmocnią już swą drużynę.

Mecz w koszykówce KKS (Poznań) — ŁKS dał rezultat 34 : 28 (34 : 28). KKS okazał się zespołem technicznie lepszym od łoździan. Poznańczycy wykazali walory szczególnie w grze defensywnej. W chwilaach niebezpieczeństwa cała drużyna potrafiła w szybkim tempie się przegrupować i zgromadzić pod zagrożonym koszem.

W pozostałych meczach w siatkówce TUR pokonał Międzyszkolny Klub Sportowy 2 : 0 (15 : 5, 15 : 5) a w koszykówce

— W prawdzie nie mam wagi ciężkiej, ale ja startuję chętnie, albo w półciężkiej czy też ciężkiej — aby walczyć — bo lubię tę „robotę”.

Kolczyński przyjechał! Start jego jest mурowany. Gorzej jest jednak z Sobko-

TUR pobit MSKS 49 : 18 (25 : 5). Po meczu rozmawialiśmy z kierownikiem drużyny poznańskiej Muszyńskim (znany bramkarz hokejowy AZS obecnie Lechia).

— Jestem niezadowolony ze swoich chiopców, grali oni poniżej formy. Kasprzak musiał startować mając 37,6 gorączki, Śmigieński był wyjątkowo słaby. Czekamy na przyjazd Łojsa i Patrzykta, po wzmocnieniu składu mecz z Turam padnie na pewno znacznie lepiej.

Ponieważ TUR znajduje się w dobrej formie dzisiejszy mecz, który rozpocznie się w YMCA o g. 10 zapowiada się interesująco, a jego rezultat stoi pod znakiem zapytania.

400 akademików łódzkich wyleżdża na podbój śnieżnych szczytów

400 akademików łódzkich weźmie udział w Międzynarodowym Akademickim Obozie Narciarskim w Karpaczu pod Jelenią Górą. Nic więc dziwnego, że łódzki świat akademicki jest zaelektryzowany. W Łodzi odbyło się już specjalne zebranie, które miało na celu przygotowanie wycieczki, oraz organizację przyjęcia akademików zagranicznych, którzy po zakończeniu obozu w Karpaczu przybędą aby zwiedzić Warszawę i Łódź!

W obozie narciarskim weźmie ogółem udział ok. 2000 studentów z całej Polski oraz przedstawiciele Związku Radzieckiego, Czechosłowacji, Jugosławii i Bułgarii.

Zjazd rozpocznie się w Krakowie 14 bm, w którym to dniu akademicy wezmą udział w uroczystościach kościuszkowskich.

Tadeusz Kuchar — dyrektorem PUWF

Zyczeniem szerokich sfer sportowych stało się zadość!

Z licznych kandydatur na dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przeposobienia Wojskowego wybór padł na inż. Tadeusza Kuchera.

Nazwisko Kucharów ma w historii sportu polskiego swój własny rozdział. Z sześciu braci niemal wszyscy byli sportowcami ponad przeciętną miarę. Największą popularnością cieszył się Wacław Kuchar, jeden z najlepszych piłkarzy jakich wydała Polska.

Tadeusz Kuchar, obecny dyrektor PUWF, należy do pionierów polskiego spor-

Wyjazd do Jeleniej Góry nastąpi z Krakowa w dniu 16 bm i po jednodniowym pobycie w tej miejscowości eskapada wyruszy w dalszą drogę do Karpacza. Zawody narciarskie rozpoczną się 21 i będą trwały do 25 bm.

Wielka ta impreza akademicka odbywać się będzie pod protektoratem Prezydenta Bolesława Bieruta, przy poparciu, zarówno moralnym jak finansowym, czynników oficjalnych.

Prócz zawodów narciarskich w Karpaczu odbywać się będzie szereg imprez towarzysko-rozrywkowych jak np. „Szukaj Lisa”, nocny pochód z pochodniami do schroniska narciarskiego itp.

Łódź wysyła ekipę 10-ciu narciarzy.

Między innymi w zawodach weźmie udział czołowy nasz as Stanisław Marusz.

Był jednym z założycieli lwowskiej Pogoni i w barwach jej zdobył mistrzostwo i rekordy Austrii w biegu na długich dystansach. Przez wiele lat grał na środku pomocy swej drużyny, był pływakiem i piłkarzem wodnym i zdaje się nie ma sportu, którego by nie próbował.

Obok bogatego doświadczenia nabytego jako czynny sportowiec ma też za sobą nieprzeciętny staż organizacyjny, odznacza się doskonałym znawstwem wszystkich problemów wychowania fizycznego i sportu, to też nie ulega wątpliwości, że na nowej placówce znalazł się właściwy człowiek na właściwym miejscu (s)

Co usłyszymy przez radio

15.00 Koncert w wyk.: Wiejskiej Kapeli p/d Edwarda Ciuksy z udz. Jana Ciżyńskiego — przyspiewki. 15.30 Przegląd teatralny w oprac. Zbigniewa Konalki. 15.40 10 minut poświęconych w oprac. Jerzego Wyszomirskiego. 15.50 Koncert życzeń. 16.50 Lisy i programy omówi Tadeusz Łopalewski. 17.00 Popołudnie przy mikrofonie w wyk.: Orkiestry salonowej p/d Władysława Górnyskiego, Marij Mlecz-

skiej, Alberta Harrisa, Mieczysława Harrisa, Franciszki Leszczyńskiej oraz Kazimierza Rudzkiego (Tr. z sali Rady Miejskiej) 18.15 W-wa. 21.30 Wiadomości sportowe. 21.35 „Rozbudowa i odbudowa Warszawy” — por. Henryka Eile. 21.45 Koncert z płyt w progr. etudy z op. 10 Fryderyka Chopina. 22.00 W-wa. 22.40 Program na jutro. Zakończenie audycji i Hymn do 22.45.

wikiem, który podobno od dwu dni jest w Łodzi u swych znajomych, ale jeszcze nikt go nie widział... Tak samo start Czortka stoi pod znakiem zapytania. Czortek przed kilku dniami musiał jechać do matki do Grudziądza, która ma proces o rehabilitację (pomorzanka).

Powracając jeszcze do Kolczyńskiego, to ostatnio trenuje bardzo poważnie, sparuje z Drabkowskim i Kupcem i z każdym dniem czyni postępy, a właściwie przypomina sobie jak należy walczyć. Ostatnio „Kolka” przyjął posadę szofera.

Sędziować będzie na punkty ze strony Warszawy — Pastureczak, nadto punktowi: łódzki i poznański.

Józef Pisarski i czeski red. Góra w szpitalu w Pradze Czeskiej

Wiści na ucho

Drużyna siatkarzy AZS-a łódzkiego, która udala się do Warszawy na turniej o mistrzostwo Polski, omal została nie dopuszczoną do rozgrywek, okazało się bowiem, że gracze zapomnieli kart zgłoszeniowych. Po dżurmującym telefonie z Warszawy specjalny wysłannik z Łodzi musiał zawiązać karty do Stolicy.

Woźniakiewicz odhłył wczoraj drugi swój trening po powrocie do kraju. Jak twi rżł Konarski — „Z Moryca jeszcze beda lądzie”.

Mecz pływaków AZS

Projektowany na dzień 24 bm. mecz pływacki Akademików Warszawa — Łódź został odłożony. Odbędzie się w dwa tygodnie po Międzynarodowym Obozie Narciarskim Akademików.

Ogłoszenia drobne

ZGUBIONO leg. wydaną w M.O. Miniszewski Władysław Wólczajska 105/7.
MASZYNY do szycia, owery, kupno — sprzedaż — naprawa, uszczerbienie, izzaw, Wulkan zacia szalagowców, Piotrkowska 70 Redzia
KSIĄZKI polskie, niemieckie kupuje stale Księgarnia „Nankowa”, Piotrkowska 107, tel. 220-53. Na życzenie odwiedzamy w domu.
KUPIE tapczan Sienkiewicza 107.
SKRADZIONO tymczasowe zaświadczenia wyd. przez PUR na nazw. Rokita Jan.

Lekarze

Dr. Reicher
Specialista chorób wewnętrznych
Poludniowa 26.
Dr. med. E. Mielnicz
Lekarz - dentysta ze Lwowa specjalista w leczeniu chorób druziel i jamy ustnej, ul. Zawadzka 17.
LEKARZ stomatolog Halba Wodziska. Kontrat Regularja Uszczelnienia Piotrkowska 67/15.

DOKUMENTY ZDZICZENIA I HANBY

Nic tak dosadnie i dobitnie nie świadczy o barbarzyństwie i zwyrodnieniu hitlerowców, jak pozostawione przez nich wszędzie — fotografie

Tam gdzie stała noga żołnierza niemieckiego — stamtąd żadna ludzka siła nie zdoła jej usunąć — tak powiedział Hitler, niestety dziś nie siedzi na ławach oskarżonych w Norymberdze. Führer zapomniał tylko dodać, że tam gdzie sięgnął bucior żołdaka hitlerowskiego — tam wyrastał — las szubienic — tam kopano wspólne mogiły...

Niemcy lubili fotografować — może to jest nawet zbyt słabo powiedziane — Niemcy kochali fotografować. Robili zdjęcia na każdym kroku — jakby chcieli te pamiątki przekazać swym przyszłym pokoleniom, mówiąc: to właśnie my — to wasi ojcowie wyruszyli na podbój świata. Myśmy rabowali, myśmy mordowali, rozstrzelali, wieszali. Czyniliśmy wszystko dla Wielkich Niemiec, dla Führera — patrzcie jakich wielkich czynów dokonaliśmy.

I może dlatego Niemcy pozostawili nam tyle dokumentów swych zbrodni. Z jakimś dziwnym sadyzmem czy też głupotą graniczącą z kabotyzmem kaci fotografowali się wraz ze swymi przyszłymi ofiarami.

Las szubienic

Przed nami leży kilkanaście fotografii, są to dokumenty autentyczne. Pewien Polak pracował w niemieckim atelier fotograficznym w Łodzi i narażając swe życie chwycił ciekawsze obitki. Nazbierało się ich dużo. Najwięcej jednak tragiczne są zdjęcia pochodzące z głębi Związku Radzieckiego z czasów gdy Niemcy w triumfalnym pochodzie maszerowali w kierunku Moskwy czy Stalingradu. Niemal co druga fotografia — to szubienica, człowiek wisi na przydrożnym drzewie, a u dołu napisy w rosyjskim niemieckim języku: „Ten partyzant strzelał do żołnierzy niemieckich”. Ale oto i młoda dziewczyna — czy i ona podnosiła broń przeciwko najeźdźcy??

W każdym razie fotografie te świadczą jednocześnie o bohaterstwie ludności, która na każdym kroku stawiała opór wrogowi.

Wśród fotografii znajdujemy niektóre, nie wyprężone, a na ich miejscu ludzie niezwykle charakterystyczne. Oto jedna Młoda dziewczyna i starszy mężczyzna zmuszeni do ciągnięcia wozu. Wokół stado rozbawionych, roześmianych Niemców przygląda się jak ciekawemu widowisku. Jeden z żołdaków z pałką w ręku spełnia rolę poganiacza.

Las szubienic wyrastał wszędzie, gdzie stała stopa zbrodniarzy hitlerowskich

Niemcy, poprzebierani w ornaty i szaty liturgiczne, piją wódkę; w ten sposób się „bawią”

Seena ta została uwieczniona przez jednego z fotografów niemieckich!

Dał się więc cały obraz cichych rozstrzelania ludności polskiej. Mały obrazek na której uwieczniono rozbieranie pomnika Kościuszki w Łodzi — są też ilustrujące wywożenie z Łodzi kościelnych dzwonów.

Zabawa w ornatach

Jedną z fotografii jest zagadkowa. Oto przyjęcie w domu niemieckim. Niemcy po przebraniu w ornaty i szaty liturgiczne piją wódkę. Zabawa na całego. Początkowo nie mogliśmy się zorientować w treści. Jednak z rozmów, przeprowadzonych z mieszkańcami Łodzi, którzy tu byli podczas okupacji, mogliśmy zrekonstruować scenę. Otóż do Łodzi miał przyjechać na inspekcję pewien wyższy urzędnik gestapo. Miejscowi ludzie spod znaku trupy chciały mu sprawić niespodziankę. Trzeba bowiem dodać, że wyższy gestapowiec należał do tak zw. ludzi zbławonionych, którym już nie imponowała byle jaka zabawa. Zorganizowano więc coś niezwykle oryginalnego — pijaństwo w ornatach. Takiej zabawy jeszcze oberführer napewno nie widział. Bawiono się podobno do rana — a szef był niezwykle zadowolony.

Nawiasem mówiąc, w owym czasie kościół w t. zw. „Warthehaus” przechodził okres największych prześladowań. Niemcy wywozili duchownych do obozów koncentracyjnych, a kościoły były zamknięte.

Szaty liturgiczne porabowano ze swiary i wysyłano je do Niemiec. Gestapowcy sprzedawali je „na boku” i w Łodzi można było okazynie dostać taką paczkę za 50 marek!

Wszystko przeminęło z wiatrem — dokumenty zostały, są tak wymowne, oskarżają takim głosem, którego echo może dojdzie do Norymbergii.

K. Gryżewski.

Andrzej Żabiński

Powieść o życiu Łodzi — przed wojną, podczas okupacji i po wyzwoleniu

— Szkoda tylko, że nie chce pan przeczytać mi bodaj pierwszego rozdziału tej tak bardzo mnie interesującej książki.

Powiedziałem już panu raz — odparł stanowczo Linicz — że mam naturę wielu malarzy i pisarzy, którzy nie lubią pokazywać niedokończonych portretów, czy wyrwanego z całości fragmentu opowieści. Przeczyta pan, kiedy książka będzie gotowa.

— A tytuł? Jaki będzie tytuł?

— To już będzie niespodzianka — jeszcze bardziej stanowczo odpowiada Linicz. — Ale uchylając rąbek tajemnicy powiem jedno: i on również będzie zaskakujący.

— Nie wątpię ani przez chwilę, że tak będzie. Znam przecież pański talent i inteligencję — pochlebiamu przemysłowca, a potem podnosi do góry kieliszek z winem, powiada:

— Napijmy się więc na cześć pańskiego arcydzieła!

Rozpoczęły się występy estradowych artystów.

Zjawienie się półnagiej tancerki, która odtańczyła jakiś lubieżny, miejscami wręcz ordynarny taniec wschodni, zamąciły klarowność stylu Juliana Herda.

— Patrz pan, co za klasyczna postać ma ta mała! Warto by ją po występach ściągnąć tu do stolika na kieliszek szampana. Tylko zaklinam pana: niech pan o tym pikantnym szczegółku nie wspomina w mojej biografii...

Tak gawędzą sobie obaj panowie przy kieliszku wina.

Hanka Mroczkówna i Zbigniew Orszewski piją wino takiej samej marki, tylko że gwarzą o czymś zupełnie innym.

Przelatują i wędzną melodie. Mijają kwadransy a czar rośnie.

Do stolika podchodzi sprzedawczyni kwiatów.

— Niech pan coś kupi ode mnie — proponuje.

Inżynier wybiera wianuszek róż.

— To dla pani — podsuwa ją Hance.

Dziewczyna wchłania w siebie aromat kwiatów. Usta jej prawie tak samo czer-

wone jak róże, dotknęły na chwile ich chłodnej aksamitości.

Wkoło płoną światła, przepływają dźwięki orkiestry, a ręka Zbigniewa pięści palce panny.

Mroczkówna przymyka oczy.

— To wszystko jest jak w bajce, jak na amerykańskim filmie — szumi jej w głowie.

— To wszystko jest jak w bajce — z leniwą uporczywością snuje się jej po głowie wciąż ta sama myśl, kiedy siedząc w aucie obok Zbigniewa, wracała potem do domu uspiętymi ulicami miasta.

Zauważyła, że Orszewski, zamiastjechać prosto, skreślił potem na lewo.

— Przejeździemy się trochę — odparł na jej pytające spojrzenie.

Księżyc był niemal że w pełni. Wielka tarcza jego, niby fantastycznie srebrny lampion, wisiała na roziskrzonym gwiazdami niebie, rozjaśniając noc.

Urzeczeni jej srebrno-seledynową magią, oboje młodzi milczeli. Na skraju łagiewnickiego lasu inżynier nieledwie automatycznie zatrzymał wóz.

Owionął ich zapach sosen. Z głębi lasu nadleciał ciepły wiatr, przynosząc ze sobą szum dębów.

Było cicho, wiosennie, srebrzyście.

Jeszcze chwila milczenia. Serce Hanki stuka mocniej. Rozumie, że przyjdzie musi to nieuchronnie, czego się boi, a za czym tęskni każde włókienko jej jesiństwa. Nawet nie broni się, kiedy mocno obejmują ją ramiona mężczyzny.

Przymyka oczy. I nagle na ustach swoich czuje płomień jego ust.

Odwzajemna mu się, nieśmiały, dziewczęcy pocałunkiem.

Szum w głowie wzrasta. Ostatnie myśli popieleją. Nie czuje już więcej nic, prócz gorących ust Zbigniewa. I nagle zęby jej wpijają się w całujące ją wargi nieczysty.

Miał rację Orszewski suponując z układu jej ust, że dziwnie rozkoszna musi być ich pieśczota. Drgnął teraz, jak gdyby raził go prąd elektryczny o wysokim napięciu, ona zaś, przed chwilą bierna, nieśmiała, niedoświadczona, w przeciągu jednej minuty zmieniwszy się w dojrzałą kobietę, całowała go teraz tak, że aż się zatracił w burzliwości jej pieśczoty.

Oślepił go nagły blask: to błyszczały reflektory jadącego z naprzeciwka samochodu.

Oparci o swoje ramiona siedzieli potem w milczeniu, wsłuchani w stuk własnych serc.

— Spotkamy się znowu? — w tym prostym zapytaniu zamyka Zbigniew wszystkie swoje pragnienia.

— Kiedy pan tylko zechce! — odpowiada dziewczyna, a w słowach jej brzmi miłość i oddanie.

I znów mijają minuty. Może jest jeszcze srebrniej, może jeszcze mocniej pachnie żywica las. Hanka przymyka znowu powieki. Ale w źrenicach ma wciąż jeszcze srebrność księżycy, a na wargach smak pocałunków.

— Gdzie się kończy sen, a gdzie zaczyna rzeczywistość — myśli dziewczyna gubi się w zbłękitniałym rozwiczeniu.

W milczeniu wracali potem do domu...

(d. c. n.)

CENY OGŁOSZENI: Drobne: za wyraz petiowy poza tekstem — 5 zł. line ogłoszenia; za milimetr — szpalę poza tekstem — 14, w tekście — 21. — W numerach niedzielnych i świątecznych — 50 procent drożej.

Wydawca: Spółdzielnia wyd. „Express Ilustrowany” w Łodzi. Kolegium Redakcyjne: Red. i Adm. Łódź, Piotrkowska 102. Tel. 112-60 i 129-13. Druk: Sp. „Czytelnik”, Żwirki i Górczyńskiego 10, Łódź. Tel. 1-08559